

Behoort bij besluit van burgemeester en
wethouders van Purmerend, namens dezen,
de teammanager Vergunningen: 1396287

J.H.H. de Bruijn

Natuurtoets

Ontwikkeling Kwadijkerpark fase 3 “Aanvullende beoordeling kap bomen”

Gemeente Purmerend

Rapport

01/289 AFO Advisering & Onderzoek

Titel en subtitel

Natuurtoets

Ontwikkeling Kwadijkerpark fase 3
"Aanvullende beoordeling kap bomen"

Gemeente Purmerend

Auteur(s)

drs. A. H. Swaan

Opdrachtnemer

AFO Advisering & Flora- en faunaOnderzoek
Limmerweg 46
1935 AM Egmond-Binnen

www.afo-onderzoek.nl

e-mail: info@afo-onderzoek.nl

Opdrachtgever(s):

Bam Infraconsult BV
Postbus 63
2800 AB Gouda
www.bam.nl

Datum publicatie: juni 2017

© **AFO Advisering & Flora- en fauna Onderzoek**, 2017

Niets uit deze rapportage mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van AFO en de opdrachtgever openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, websites etc..

Natuurtoets

Ontwikkeling Kwadijkerpark fase 3 “Aanvullende beoordeling kap bomen”

Gemeente Purmerend

Rapportage: A. H. Swaan

AFO Advisering & Flora - faunaOnderzoek
Rapport 01/289

Egmond-Binnen, 2017

Inhoudsopgave:

1	SAMENVATTING	3
2	INLEIDING	4
3	ONDERZOEKSGBIED: GLOBALE BESCHRIJVING	5
4	INGREEP: KAPLOCATIES	6
5	ONDERZOEK (BESCHERMDE) NATUURWAARDEN TE KAPPEN BOMEN	8
5.1	ALGEMEEN	8
5.2	RESULTATEN VELDBEZOEK	8
5.2.1	<i>Randzone</i>	9
5.2.2	<i>Natuurwaarden afzonderlijke bomen</i>	13
6	BESCHOUWING AANWEZIGE OF BESCHERMDE NATUURWAARDEN	15
6.1	INDIVIDUELE BOMEN	15
6.2	RANDZONE	15
6.3	CONCLUSIE BESCHERMDE NATUURWAARDEN	15
7	LITERATUUR	16

---

1 Samenvatting

- Op het terrein van de Prinsenchting Kwadijkerpark werden enkele groenzones onderzocht waar kap dient plaats te vinden, dit ten behoeve van fase 3 van de ontwikkeling van het gebied. Het terrein is in de periode 2007 – 2010 reeds uitgebreid onderzocht op aanwezige natuurwaarden. Een nieuw aanvullend onderzoek werd gelet op het tijdbestek tussen dit onderzoek en de uitvoering van fase 2 & 3 – globaal het westelijk deel - noodzakelijk geacht.
- De zones waarin kap zal plaatsvinden werden onderzocht op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, roestplaatsen en/of nesten van roofvogels en uilen.
- Er werden vier bomen aangetroffen die voor vleermuizen een potentiële verblijfplaats vormen. Twee van deze bomen staan net buiten de zone waar kap strikt noodzakelijk is. De bomen dienen te allen tijde gespaard te worden bij de voorgenomen kapwerkzaamheden, tenzij uit aanvullend onderzoek blijkt dat deze bomen niet door vleermuizen gebruikt worden.
- Om verder risico op schade aan deze soortgroep - en daarmee overtreding van de Natuurwet - verder te beperken, wordt het noodzakelijk geacht de genoemde bomen voor de kap te onderzoeken (in- of uitzwermende dieren (visueel, batdetector) . Mocht uit dit onderzoek toch naar voren komen dat de holten geschikt zijn als verblijfplaats, dan dienen deze bomen eveneens gespaard te worden. Indien kap toch noodzakelijk wordt geacht kan in dat geval een ontheffingsprocedure worden gebruikt (Wet natuurbescherming). Het daadwerkelijke gebruik door vleermuizen zal bepalen wanneer de bomen wel gekapt kunnen worden inclusief ontheffing.
- Een deel van de bomen in het plangebied maakt deel uit van de randzone van het Kwadijkerpark. De randzone is zeer waarschijnlijk van belang voor vleermuizen als migratieroute en bepaalt de kwaliteit en kwantiteit van het foerageergebied. Kap van bomen in de randzone lijkt niet direct noodzakelijk. Mocht dit wel het geval zijn dan dient de randzone in een gunstig seizoen weer te worden versterkt met nieuwe aanplant. Overleg met een ecooloog voor verdere details en het bepalen van een gunstige tijd voor de kap is dan gewenst.

---

2 Inleiding

In 2007 is er door AFO een quickscan natuurtoets verricht voor een geplande ruimtelijke ontwikkelingen op het terrein van de Prinsenchurching (Kwadijkerpark), gelegen aan de noordzijde van Purmerend. Op basis van deze quickscan werd een gericht aanvullend veldonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten die op de planlocatie verwacht werden (AFO, 2008, 2010). Dit onderzoek richtte zich onder meer op het deel van de bomen dat als gevolg van de voorgenomen ruimtelijk ontwikkeling zou moeten worden gekapt.

In fase 1 van het project werd nadien het terrein aan de oostzijde ontwikkeld, waarbij naast de aanleg van nieuwe infrastructuur ook gebouwen werden geplaatst die nieuw onderkomens bieden voor de doelgroep van de Prinsenchurching; mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperkingen. Na de realisatie van een belangrijk deel van het oostelijke deelgebied stagneerde verdere ontwikkeling. Dit werd hoofdzakelijk veroorzaakt door de economisch neergang waardoor woningbouw in de particuliere sector, een belangrijk onderdeel van de planontwikkeling, stagneerde.

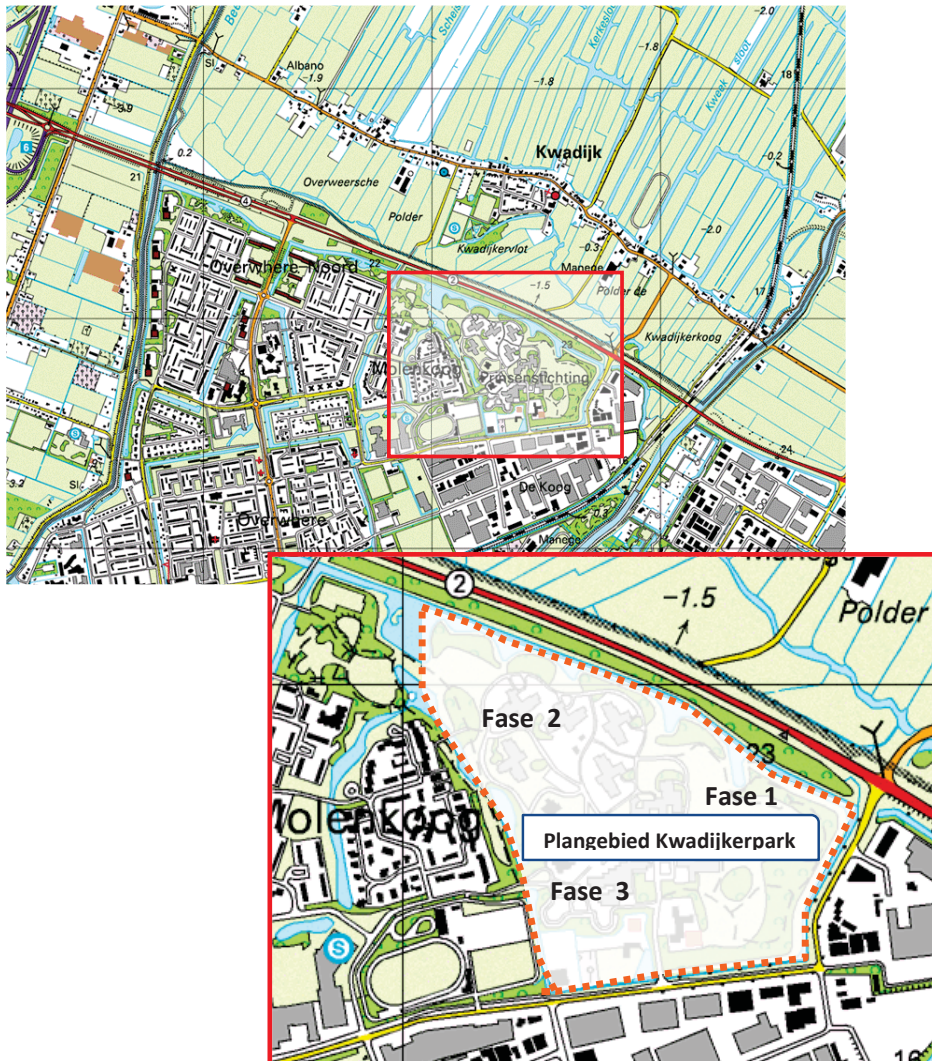
Recent zijn verder ontwikkelingen weer in een stroomversnelling geraakt en worden na fase 2 ook voor fase 3 voorbereidingen getroffen. Fase 3 betreft een zone aan de zuid(west) zijde van het Kwadijkerpark nabij daar gelegen ingang.

In de zone zal een deel van de nieuwe rondweg worden gerealiseerd en worden gebouwen geplaatst. Zowel voor de realisatie van het genoemde gebouw, als de aanleg van de randweg, is kap van bomen noodzakelijk.

Het voorliggende rapport, met daarin de resultaten van verricht veldonderzoek, heeft als doel te beoordelen of met deze kap geen belangrijke en beschermde natuurwaarden verloren gaan. Met name soorten die bescherming kennen in de Wet natuurbescherming. Daarbij zijn in de rapportage adviezen in de vorm van preventieve maatregelen die schade aan beschermde soorten kan worden voorkomen, en wordt indien relevant advies gegeven over aanvullend onderzoek.

3 Onderzoeksgebied: globale beschrijving

In de onderstaande figuur wordt de ligging van het plangebied en daarmee de globale ligging van de locatie waar kap zal plaatsvinden weergegeven.

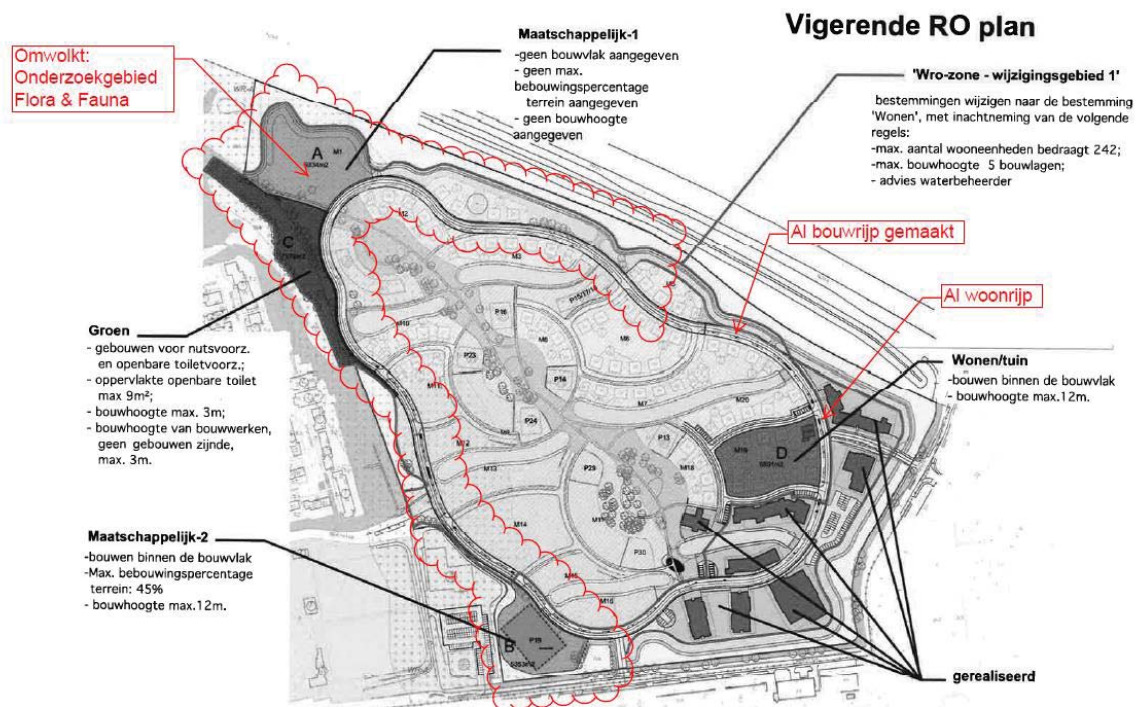

Figuur 1 Ligging van de planlocatie; De rood gestippelde lijn geeft binnen de inzet de begrenzing aan van het gehele plangebied. De beoordeling kap bomen heeft betrekking op fase 3 van de ontwikkeling; gelegen in het zuidwestelijke deel van het plangebied. Bewerkte topografische kaart © 2017 Topografische Dienst Emmen (grid: kilometerhokken).

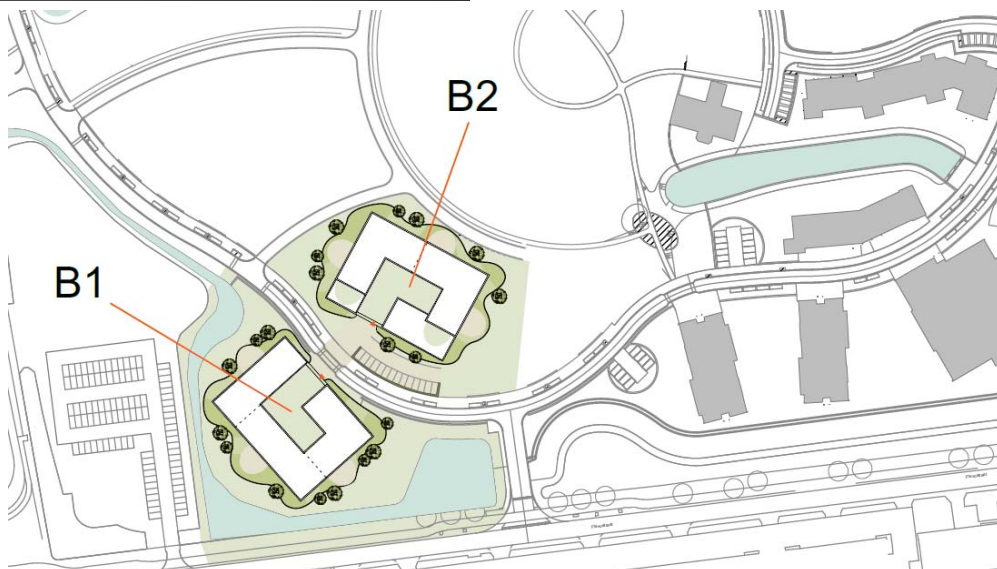
4 Ingreep: kaplocaties

In figuur 2 wordt een beeld gegeven van de voorgenomen en deels reeds gerealiseerde ontwikkeling op het gehele terrein. Voor de kap van de bomen zijn relevant de op deze kaart ingetekende randweg in het zuidwestelijke deel (in de figuur linksonder), en de plaatsing in hetzelfde gebied van twee gebouwen aangegeven als locatie “Maatschappelijk – 2”.

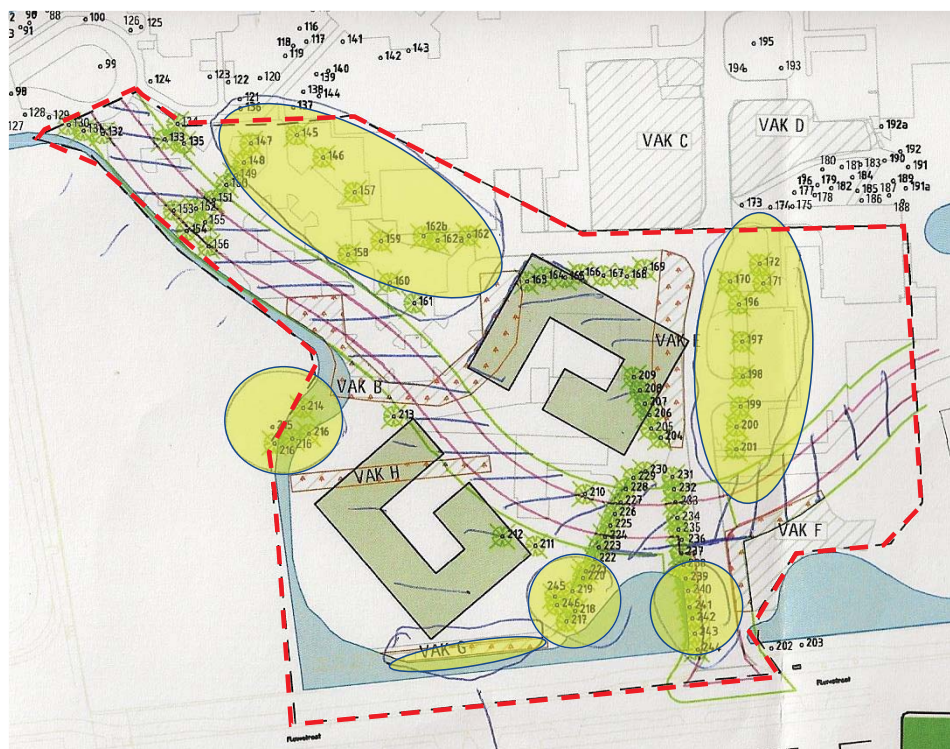
Figuur 2 Globale inrichting van het (zuid)westelijke deel van het plangebied (RO-plan 2015). Bron: Visser en Bouwman bv. Het plangebied waar deze rapportage betrekking op heeft ligt “rond” het gebouw met de aanduiding Maatschappelijk-2 aan de linker onderzijde van deze figuur.

Figuur 3. De voorgenen inrichting van de planlocatie, met aangeven de twee gebouwen (B1 & B2) en de rondweg.

In figuur 3 is een kaart opgenomen van het plangebied met de voorgenen inrichting. De plaatsing van twee nieuwe gebouwen en de doorgaande rondweg vereisen dat er kap van bomen zal moeten plaatsvinden. In figuur 4 wordt het bomenbestand aangegeven met nummer. Mogelijk kan een deel van de bomen binnen het plangebied behouden blijven. Deze zijn aangegeven met een gele contour. Het voornemen is de kap na het broedseizoen - najaar 2017 - te laten plaatsvinden.

Figuur 4. De toekomstige situatie geprojecteerd op kaart met daarop aangeven de huidige bomen/opstanden (nummers voor afzonderlijke bomen en letters voor vakken). De bomen binnen de met geel aangeven contouren kunnen mogelijk (deels) behouden blijven. De rondweg is met een rode en groene lijn aangegeven, respectievelijk de wegbreedte en het benodigde talud.

5 Onderzoek (beschermde) natuurwaarden te kappen bomen

5.1 Algemeen

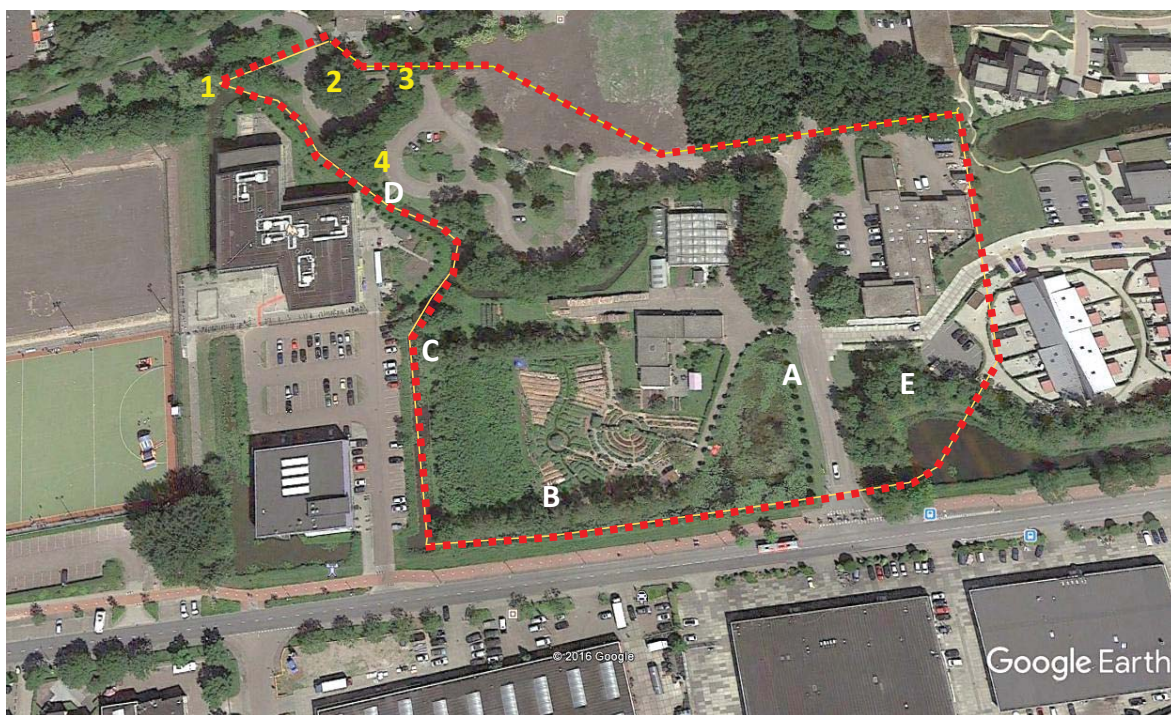
Aan de locatie werden twee veldbezoeken gebracht. Het eerste veldbezoek vond plaats 19 april waarbij de bomen grotendeels nog niet in blad waren. Bij deze omstandigheden is het eenvoudiger om bomen snel te inspecteren op zichtbare holten en aanwezige nesten. Op 8 mei is een tweede bezoek aan de locatie gebracht voor een nadere inspectie.

De op kaart aangeven bomen en opstanden werden onderzocht op de mogelijke aanwezigheid van beschermde natuurwaarden. Hiertoe werd met twee personen een bomenopstand doorlopen en visueel onderzocht (indien nodig met behulp van verrekijker). Waarbij met name de aanwezigheid van geschikte holten (vleermuizen) en de aanwezigheid van (roof)vogelnesten hierbij een belangrijk aandachtspunt vormde.

Indien bomen begroeid zijn met Klimop is het niet altijd mogelijk om visueel geheel uit te sluiten dat er een roestplaats is. Om meer zekerheid te krijgen over mogelijke aanwezigheid is op deze locaties is onder deze bomen gezocht naar sporen (braakballen, uitwerpselen, veren) die kunnen wijzen op aanwezigheid van rustplaatsen van uilen en of ander roofvogels.

In de tekst van de volgende paragrafen verwijzen aanduidingen met letters en cijfers naar figuur 5. Foto's zijn toegevoegd om een of een globale indruk te krijgen van de locaties, of om een specifieke boom te tonen.

5.2 Resultaten veldbezoek

Figuur 5 Globale begrenzing van het plangebied met daarbinnen aanduidingen (letters en cijfers) van locaties die worden gebruikt in de tekst.

Inleiding

Met reden wordt in deze rapportage extra aandacht besteed aan de randzone van het plangebied die tevens de randzone vormt van het Kwadijkerpark. Vrijwel in alle gevallen grenst deze randzone aan een watergang. De reden voor deze speciale aandacht is de rol die begeleidende bomenrijen kunnen spelen als migratieroute voor vleermuizen. Mede om deze reden is op de reeds ontwikkelde delen van het Kwadijkerpark een randzone met bomen gehandhaafd gebleven. Bovendien kon bij de voorafgaande vleermuisonderzoeken, die plaatsvonden vóór de eerste ontwikkeling, duidelijk worden geconstateerd dat boven de waterloop aan de noordzijde van het plangebied veelvuldig werd gevoerageerd door soms grote aantallen Gewone dwergvleermuizen. Dit is natuurlijk deels te verklaren door de aanwezigheid van aan water gebonden insecten, maar de daar aanwezige bomen dragen zeer waarschijnlijk bij aan het creëren van voor deze soort gunstige foerageeromstandigheden. Indien wind foerageren elders bemoeilijkt, zijn hier door de bomen namelijk wind luwe omstandigheden. Zodoende wordt ook al zijn deze bomen niet geschikt als vaste verblijfplaats voor deze soortgroep de randzone extra in kaart gebracht.

Locatie A.

Op locatie A staat aan weerszijde van het water een rij oude knotwilgen (*Salix alba*). De knotwilgen hebben door hun vrij hoge leeftijd vele holten en spleten. Daarmee zijn ze voor veel soorten zeer geschikte verblijfplaatsen of vormen ze potentiële broedlocaties (o.a. mezen). Holten kunnen ook verblijfplaatsen vormen voor vleermuizen. De stamhoogte van de knotwilgen is echter vrij laag, wat de kans op vaste verblijfplaatsen verkleint. De bomen zijn visueel geïnspecteerd maar er konden geen geschikte holten gevonden worden voor deze soortgroep. De complexiteit van holten door “inrot” bij dergelijk bomen is echter groot. Bijvoorbeeld van heel smal toch uitlopend naar breed en daarmee visueel niet goed te inspecteren. Absolute zekerheid kan hier dus niet worden bereikt.

Foto 1. Locatie A. Knotwilgen rij aan weerszijde van het water.

Locatie B

De knotwilgen beschreven bij A gaan als begeleiding langs het water over in een rij berken. Deze bomen zijn nog relatief jong met geringe stamdiameter. Geschikte holten voor vleermuizen werden dan ook niet aangetroffen.

Foto 2. Locatie B Berk als begeleiding wat het water aan de zuidrand van de planlocatie.

Locatie C.

Waar de watergang versmalt en naar het noorden afbuigt staan geen bomen aan het water. Hazelaars van moes(werk)tuinen van de Prinsensichting schermen op enkele meters afstand de watergang wel af. Aan de andere zijde van de vaart staan twee (school) gebouwen met op dit gedeelte tussenliggend een grote open parkeerplaats. Het terrein ligt deels hoger dan het plangebied. Braamstruiken groeien aan deze zijde op het talud.

Foto 3. Locatie C.

Locatie D.

Verder naar het noorden wordt de soms smalle watergang buiten het plangebied begeleid door knotwilgen op het aan de planlocatie grenzende deel, en hoger opgaande bomen op het deel van het plangebied. Maar op enkele delen grenst alleen een grasgazon aan de watergang. De hier bijgevoegde foto's geven goed beeld van de situatie. Het gebouw hier tegenover het plangebied staat zorgt op dit deel overigens ook voor afscherming van de watergang.

Foto 4. Locatie D, richting zuidoost

Foto 5. Locatie D richting noordwest

Locatie E.

Aan de oostzijde van de zuidelijke toegangsweg loopt langs de watergang een strook met struweel en opgaande bomen (voornamelijk Es). De locatie maakt deel uit van de randzone die gehandhaafd

---

werd bij eerdere ontwikkelingen op het oostelijk deel van het Kwadijkerpark (zie inleiding). De zone is op dit deel waar de watergang breder wordt ook zelf breder.

Foto 6. *Locatie E*

5.2.2 Natuurwaarden afzonderlijke bomen

Op de kaart van figuur 5 zijn bomen aangegeven die mogelijk beschermde natuurwaarden herbergen. Dit betrof vrijwel alle holten die afkomstig zijn spechten (Grote bonte specht). Holten van spechten kunnen na gebruik als broedlocatie geschikte verblijflocaties worden voor

---

vleermuizen. Verder inrot, met name naar de bovenzijde van de uitgehakte holte, is dan vrijwel altijd een vereiste.

Nr 1 Meerdere (specht)holten in een grote treurwilg die zich direct aan de waterloop bevindt (127*).

Nr 2. Spechtenholte in Grauwe abeel/ Ratelpopulier (134*)

Nr 3. Twee mogelijk slechts oppervlakkige holten Grijze Els (121*)

Nr 4. Mogelijk slechts oppervlakkige holten Grijze Els in de reeks 148 – 156*

*Deze nummering correspondeert met figuur 4 waarbij alle grotere bomen zijn genummerd.

Foto 7 Locatie 2. Holte die vrijwel zeker verder doorloopt.

Foto 8. Locatie 4. Holten mogelijk slecht oppervlakkig

---

6 Beschouwing aanwezigheid van beschermde natuurwaarden

6.1 Individuele bomen

Op een viertal locaties (zie paragraaf 5) werden holten en/of spleten in bomen aangetroffen. Holten kunnen relevant zijn in verband met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen die hiervan gebruikmaken als verblijfplaats. Niet iedere holte is geschikt als vleermuisverblijfplaats. De geschiktheid bijvoorbeeld van een recent door een specht gemaakte holte is in eerste instantie vrijwel nihil. Pas als de uitgehakte nestholte na vele jaren boven de ingang gaat inrotten, waardoor er ook aan de bovenzijde ruimte ontstaat, neemt de geschiktheid voor vleermuizen toe. meestal twee bomenrijen.

Van deze bomen staat er feitelijk buiten het plangebied; nr 1 een Treurwilg (zie kaart en tekst \$5) De Grijs el nr.3 staat buiten de zone die voor kap voor de aanleg van de weg noodzakelijk maakt. De bomen genoemd onder nummer 2 staat vrij dicht op de randzone van de aan te leggen weg (talud), mogelijk is hier kap noodzakelijk. Dit geldt ook voor bomen genoemd onder nr 4.

In de overige geïnspecteerde bomen binnen het plangebied werden verder geen holten of spleten aangetroffen in bomen waar vleermuizen gebruik van zouden kunnen maken.

6.2 Randzone

Zoals reeds eerder ter sprake gebracht kan de randzone, als aaneengesloten bomenrij, een belangrijke functie hebben voor vleermuizen. Kap van bomen kan hier een onderbreking veroorzaken en daarmee kan de functie geheel of deels verloren gaan.

6.3 Conclusie beschermde natuurwaarden

De aangetroffen potentiële verblijfslocaties van vleermuizen vormen een belangrijk aandachtspunt bij de voorgenomen kap. De bomen op locaties 1 -4 dienen te allen tijden gespaard te worden, tenzij middels een aanvullend onderzoek over meerder seizoenen is aangetoond dat er geen gebruik gemaakt wordt door vleermuizen. Omdat de bomen op de locaties 1 en 3 buiten het strikt noodzakelijke kapegebied staan hoeft indien de bomen daadwerkelijk door vleermuizen worden gebruikt dit nog geen directe belemmering te geven voor het project. Met kennis van de functie die deze bomen in dat geval vervullen voor vleermuizen kan hier een betere uitspraak over worden gedaan. Eventueel kan ook een ontheffingsprocedure worden doorlopen.

Kap van bomen die de randzone beïnvloeden als migratiezone voor vleermuizen, dan wel het foerageergebied op grote schaal verminderen dient te worden vermeden. Tenzij onderzoek aantoont dat van een dergelijke gebruik of waarde in dit geval geen sprake is.

Advies

Om meer zekerheid te krijgen over mogelijk gebruik van de aangetroffen holten door vleermuizen wordt een aanvullend onderzoek geadviseerd. Indien kap in de direct randzone onvermijdelijk is, dient een aanvullend onderzoek plaats te vinden naar het gebruik door vleermuizen.

---

7 Literatuur

- AFO Advisering & Onderzoek, 2008. Natuurtoets: Project Kwadijkerpark, Rapport 01/159
- Regelink Ecologie & Landschap, 2015. Verspreidingsonderzoek beschermde flora en fauna Gemeente Purmerend. Rapport RA14001-01.